

Výkladové stanovisko č. 3/2017

Elektronické trhovisko a podmienky účasti vo verejnom obstarávaní

Pri zadávaní nadlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska je verejný obstarávateľ povinný vyhodnotiť splnenie podmienok účasti osobného postavenia.

Pri zadávaní nadlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska a podlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska verejný obstarávateľ nie je oprávnený vyhodnocovať splnenie podmienok účasti finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti, a to ani po uzavretí zmluvy, a preto ani nie je oprávnený požadovať od hospodárskych subjektov predloženie dokladov, ktorými sa vo verejnom obstarávaní štandardne preukazuje splnenie týchto podmienok účasti.

Pri zadávaní podlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska verejný obstarávateľ nie je povinný vyhodnocovať splnenie podmienok účasti osobného postavenia po uzavretí zmluvy, a preto ani nie je oprávnený požadovať od hospodárskych subjektov predloženie dokladov, ktorými sa vo verejnom obstarávaní štandardne preukazuje splnenie týchto podmienok účasti.

Odôvodnenie

Úrad pre verejné obstarávanie je oslovovaný s otázkami týkajúcimi sa podmienok účasti vo verejnom obstarávaní v prípade zákaziek zadávaných s využitím elektronického trhoviska. Predmetné otázky sa týkajú podmienok účasti osobného postavenia, ekonomického a finančného postavenia, ako aj technickej alebo odbornej spôsobilosti.

Osobné postavenie

*Podľa § 13 ods. 2 písm. e) zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“) Ministerstvo vnútra SR zabezpečuje, aby elektronické trhovisko obsahovalo funkcie, potrebné na postup verejného obstarávateľa, obstarávateľa, záujemcu alebo uchádzača, ministerstva vnútra a úradu podľa tohto zákona a aby **každému registrovanému záujemcovi alebo uchádzačovi bolo umožnené kedykoľvek a bezodplatne zverejniť ponuku na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby.***

*Podľa § 66 ods. 8 písm. c) zákona o verejnom obstarávaní ak ide o tovary a služby bežne dostupné na trhu, verejný obstarávateľ môže verejnú súťaž uskutočniť s využitím elektronického trhoviska, pričom **použije len podmienky účasti podľa § 32.***

*Podľa § 32 ods. 1 písm. e) zákona o verejnom obstarávaní verejného obstarávania sa môže zúčastniť len ten, kto je **oprávnený dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu.***

*Podľa § 32 ods. 2 písm. e) zákona o verejnom obstarávaní uchádzač alebo záujemca preukazuje splnenie podmienky účasti podľa § 32 ods. 1 písm. e) doloženým **dokladom o oprávnení dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu, ktorý zodpovedá predmetu zákazky.***

Z uvedeného vyplýva, že v prípade zadávania nadlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska je verejný obstarávateľ povinný vyhodnotiť splnenie všetkých

podmienok účasti osobného postavenia (buď u všetkých uchádzačov alebo u uchádzačov, ktorí sa umiestnili na prvých troch miestach v poradí v súlade s § 55 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní). V rámci tohto vyhodnotenia je verejný obstarávateľ povinný vyhodnotiť aj to, či je uchádzač oprávnený dodávať tovar alebo poskytovať službu v rozsahu zodpovedajúcom predmetu zákazky.

Podľa § 187 ods. 7 zákona o verejnom obstarávaní zápis v zozname podnikateľov vykonaný podľa predpisov účinných do 17. apríla 2016 je zápisom do zoznamu hospodárskych subjektov v rozsahu zapísaných skutočností.

V prípade, ak uchádzač pri zadávaní nadlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska preukazuje splnenie podmienok účasti osobného postavenia zápisom do zoznamu hospodárskych subjektov, pričom v tomto zozname nemá zapísané všetky údaje,¹ teda v ňom nemá doplnené potrebné doklady, je povinný preukázať splnenie podmienok účasti osobného postavenia vyplývajúce z dokladov chýbajúcich v zozname iným spôsobom – buď doložením týchto dokladov alebo predložením jednotného európskeho dokumentu. Ak tento uchádzač využil možnosť predložiť jednotný európsky dokument, verejný obstarávateľ ho požiada o predloženie dokladov predbežne nahradených týmto dokumentom postupom podľa § 39 ods. 6 alebo podľa § 55 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní.

Postupy zadávania **podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhoviska** sú upravené v § 109 až 112 zákona o verejnom obstarávaní. V predmetných ustanoveniach nie je upravená povinnosť uchádzačov spĺňať podmienky účasti osobného postavenia, ani povinnosť verejných obstarávateľov splnenie týchto podmienok účasti vyhodnocovať. Z uvedeného vyplýva, že na účely účasti v podlimitnom postupe zadávania zákazky s využitím elektronického trhoviska postačuje, ak je uchádzač zapísaný v zozname hospodárskych subjektov, hoci len v rozsahu skutočností podľa predpisov účinných do 17. apríla 2016 (zápis do zoznamu podnikateľov).

V súvislosti so zadávaním podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhoviska je častou otázkou, či je verejný obstarávateľ po automatickom uzavretí zmluvy a odanonymizovaní zmluvného partnera povinný vyhodnotiť splnenie podmienok účasti osobného postavenia (oprávnenie dodávať tovar, uskutočňovať stavebné práce alebo poskytovať službu v rozsahu zodpovedajúcom predmetu zákazky a skutočnosti, ktoré zmluvný partner zapísaný do zoznamu podnikateľov podľa predpisov účinných do 17. apríla 2016 nemá zapísané v zozname hospodárskych subjektov).

K predmetnému je potrebné uviesť, že zákon o verejnom obstarávaní túto problematiku výslovne neupravuje. Z logiky veci však vyplýva, že vyhodnocovanie splnenia podmienok účasti vo verejnom obstarávaní sa uskutočňuje v priebehu procesu zadávania zákazky, a nie po jej zadaní (po uzavretí zmluvy). Verejní obstarávatelia by preto nemali od zmluvných partnerov požadovať, aby po uzavretí zmluvy predložili doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti osobného postavenia.

Z Obchodných podmienok elektronického trhoviska (ďalej len „OPET“) vyplýva, že dodávateľ je povinný spĺňať všetky kvalifikačné, odborné, technické a iné predpoklady, mať predpísané povolenia a skúšky a spĺňať akékoľvek iné predpoklady stanovené príslušnými právnymi predpismi a záväznými technickými normami pre riadne poskytnutie plnenia

¹ Zákomom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa s účinnosťou od 18. 04. 2016 rozšíril okruh podmienok účasti osobného postavenia v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou (zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov). K rozšíreniu podmienok účasti osobného postavenia tiež došlo zákonom č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to s účinnosťou od 01. 07. 2016.

a realizovať plnenie len prostredníctvom osôb spĺňajúcich všetky predmetné požiadavky pre poskytovanie plnenia.²

Ak verejný obstarávateľ zistí, že dodávateľ porušil svoju povinnosť podľa všeobecných zmluvných podmienok OPET, je oprávnený v súlade s OPET od zmluvy odstúpiť.³ Môže ísť napr. o prípad, keď verejný obstarávateľ z údajov zapísaných v Obchodnom registri Slovenskej republiky zistí, že dodávateľ nie je oprávnený na poskytnutie plnenia, ktoré je predmetom zákazky.

Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že dodávateľ sa už samotnou registráciou do EKS⁴ zaväzuje akceptovať a dodržiavať OPET, vrátane vyššie uvedenej povinnosti spĺňať všetky kvalifikačné, odborné, technické a akékoľvek iné predpoklady stanovené príslušnými právnymi predpismi vo vzťahu k plneniu, ktoré tvorí predmet zákazky. K porušeniu tejto povinnosti dodávateľa môže dôjsť aj tým, že dodávateľ nie je oprávnený na poskytnutie plnenia, ktoré je predmetom zákazky. V uvedenom prípade sa dodávateľ vystavuje riziku uloženia sankcie podľa § 182 ods. 2 písm. c) alebo d) zákona o verejnom obstarávaní.

Finančné a ekonomické postavenie, technická alebo odborná spôsobilosť

Ako už bolo uvedené, pri zadávaní **nadlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska** verejný obstarávateľ použije len podmienky účasti podľa § 32 (osobné postavenie). Nie je preto oprávnený stanoviť povinnosť predložiť doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti, a to ani po uzavretí zmluvy.

Pri zadávaní **podlimitnej zákazky s využitím elektronického trhoviska** zákon o verejnom obstarávaní neumožňuje stanovovať podmienky účasti. Verejní obstarávatelia preto nie sú oprávnení od zmluvných partnerov požadovať, aby po uzavretí zmluvy predložili doklady preukazujúce splnenie podmienok účasti finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti.

Elektronické trhovisko bolo vytvorené na obstarávanie bežne dostupných, rýchlo-obrátkových tovarov, služieb, resp. stavebných prác, pri ktorých nie je posúdenie splnenia podmienok účasti potrebné. Ak verejný obstarávateľ považuje za potrebné posúdiť, či hospodársky subjekt, spĺňa podmienky účasti finančného a ekonomického postavenia, príp. technickej alebo odbornej spôsobilosti, použije pri zadávaní zákazky postup bez využitia elektronického trhoviska. Pre potreby posudzovania splnenia týchto podmienok účasti sú v zákone o verejnom obstarávaní usporiadané postupy bez využitia elektronického trhoviska (či už nadlimitné alebo podlimitné), a to jednak tým, že zákon výslovne upravuje, ako sa pri vyhodnocovaní splnenia podmienok účasti postupuje (§ 40) a tiež tým, že v prípade vylúčenia z verejného obstarávania z dôvodu nesplnenia podmienok účasti umožňuje dotknutému hospodárskemu subjektu namietať proti vylúčeniu [§ 170 ods. 3 písm. d)].

Bratislava 23. 8. 2017

Ing. Zita Tábořská
predsedníčka úradu

² Obchodné podmienky elektronického trhoviska verzia 3.1 účinná odo dňa 01. 02. 2017, 2. časť „Všeobecné zmluvné podmienky“, Čl. VI „Plnenie a preberanie Plnenia“, A. Spoločné ustanovenia ohľadom Plnenia, bod 6.1.3

³ Obchodné podmienky elektronického trhoviska verzia 3.1 účinná odo dňa 01. 02. 2017, 2. časť „Všeobecné zmluvné podmienky“, Čl. XVIII „Ukončenie zmluvy“, bod 18.2 písm. a) a b).

⁴ Obchodné podmienky elektronického trhoviska verzia 3.1 účinná odo dňa 01. 02. 2017, 1. časť „Trhový poriadok“, Čl. IV „Dodávateľ“, bod 4.